

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นสั่งรับประทับฟ้องโดยไม่ได้สำนวนมูลฟ้องเสียก่อน ความปรากฏในศาลสูง จะต้องพิพากษายกฟ้องโจทก์หรือไม่ และการกระทำความผิดเดียวกัน หากพนักงานอัยการยื่นฟ้องแล้ว ผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องเป็นคดีใหม่ต่างหากได้หรือไม่และศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องอีกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

(ก) คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๗๗/๒๕๐๘ กระบวนการไต่สวนมูลฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๒), ๑๖๒, ๑๖๕, ๑๖๗ นั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

คดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นสั่งรับประทับฟ้องโดยไม่ได้สำนวนมูลฟ้องเสียก่อนนั้น ไม่ใช่การกระทำของโจทก์ จึงปราศจากข้ออ้างที่พิพากษายกฟ้องโจทก์ และการที่จำเลยไม่ให้การรับสารภาพ ไม่ค้ำน จะเท่ากับรับว่า คดีโจทก์มีมูลก็ไม่มีความหมายบัญญัติไว้ ศาลฎีกาพิพากษายกคำพิพากษาศาลล่าง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องและพิจารณาพิพากษาต่อไป

(ข) คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๐๐๗-๔๐๐๘/๒๕๓๐ แม้พนักงานจะยื่นฟ้องจำเลยข้อหา ยักยอกแล้ว โจทก์ร่วมซึ่งเป็นผู้เสียหายก็มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดเดียวกันเป็นคดีใหม่ต่างหากได้ ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ และเมื่อศาลสั่งรวมพิจารณาคดีเข้าด้วยกันแล้ว คดีของโจทก์ร่วมก็ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องอีกตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๔๖-๑๖๔๙/๒๕๑๕ ไม่มีกฎหมายจำกัดอำนาจของพนักงานอัยการมิให้ฟ้องคดีอาญาที่ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องไว้แล้ว ตรงกันข้ามข้อความในมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติถึงการพิจารณาคดีซึ่งทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างยื่นฟ้องคดีอาญาเรื่องเดียวกันแสดงว่า ผู้เสียหายและพนักงานอัยการต่างยื่นฟ้องคดีอาญาเรื่องเดียวกันได้ การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ในคดีนี้ จึงไม่เป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่

คำถาม พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีให้สั่งฟ้องจำเลย แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๓๗/๒๕๔๘ ความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย โจทก์เป็นเพียงพนักงานสอบสวน แม้จะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ แต่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๖) เท่านั้น และ

โจทก์ก็มีใบบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าว โจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าว

คำถาม ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัว แล้วต่อมาโจทก์ถอนฟ้องก่อนคดีถึงที่สุด จำเลยขอคืนค่าปรับ ศาลคืนค่าปรับแก่จำเลย พนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๑๘/๒๕๔๒ ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ ต่อมาโจทก์ถอนฟ้องและจำเลยขอคืนค่าปรับ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้คืนค่าปรับแก่จำเลย กรณีจึงเป็นเรื่องผู้เสียหายใช้อำนาจฟ้องคดีต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔ โดยพนักงานอัยการมิได้เป็นคู่ความในคดีด้วย ทั้งกรณีไม่ต้องด้วยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๑๑ ที่จะให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีนี้ได้ พนักงานอัยการจึงไม่สามารถเข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้ และไม่มีสิทธิฎีกา ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัย

คำถาม ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและการขายทอดตลาด แต่เนื้อหาของคำร้องอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ร้อง จะถือว่าเป็นการร้องขัดทรัพย์หรือไม่ และการที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทเพื่อนำออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินมาแบ่งกันระหว่างเจ้าของรวมตามคำพิพากษานั้น บุคคลภายนอกจะมายื่นคำร้องขัดทรัพย์ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๕๐๘/๒๕๕๓ ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ร้อง ให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและการขายทอดตลาดที่ดินพิพาท โดยอ้างว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ของโจทก์กับจำเลยที่ ๑ และไม่ใช้ทรัพย์มรดกของ ว. เพราะก่อนที่ ว. จะถึงแก่ความตายได้ยกที่ดินพิพาทให้ผู้ร้อง โดยสละการครอบครองและส่งมอบการครอบครองให้ผู้ร้อง ตามคำร้องของผู้ร้องมีความมุ่งหมายเพื่อได้รับผลที่จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปล่อยที่ดินพิพาทที่ยึดคืนให้แก่ผู้ร้อง จึงเป็นกรณีที่ต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔ ซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะในเรื่องร้องขัดทรัพย์ มิใช่เป็นการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๗

โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทเพื่อนำออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินมาแบ่งให้โจทก์และจำเลยทั้งสองตามส่วน เป็นวิธีการแบ่งทรัพย์สินให้เป็นไปตาม

คำพิพากษาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๔ วรรคสอง โจทก์และจำเลย ทั้งสองมิใช่เจ้านี่ตามคำพิพากษาหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อกัน จึงมิใช่การร้องขอให้ บังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคล ภายนอกจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดอันเป็นคำร้องขอให้ปล่อย ทรัพย์สินที่ยึด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๑๘/๒๕๕๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องอ้างว่า ที่ดินที่เจ้าพนักงาน บังคับคดียึดไว้และขายทอดตลาดนั้นเป็นของผู้ร้อง โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการ ยึดทรัพย์สินของผู้ร้องและดำเนินการขายทอดตลาดให้แก่โจทก์โดยผู้ร้องไม่รู้เห็นมาก่อน การ บังคับคดีจึงกระทำไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องมิได้เป็นลูกหนี้ในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย ขอให้ นัดไต่สวนและมีคำสั่งเพิกถอนการนำยึดที่ดินที่ผิดกระบวนการและมิชอบ ให้งดการ บังคับคดีไว้ก่อนปล่อยทรัพย์สินที่ยึดคืนให้แก่ผู้ร้องนั้น เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องเป็นการ กล่าวอ้างว่า จำเลยทั้งสามหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับ คดีได้ยึดไว้ ขอให้ยกกระบวนการวิธีการบังคับคดีทั้งปวงเกี่ยวกับการบังคับคดีครั้งนี้ อันมีความ มุ่งหมายเพื่อได้รับผลที่จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปล่อยทรัพย์สินที่ยึดคืนให้แก่ผู้ร้องไปในที่สุด จึงเป็นกรณีที่ต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘ ที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะในเรื่องขัดทรัพย์สินนั่นเอง มิใช่เป็นการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยกกระบวนการวิ ธีการบังคับคดีตามกฎหมายแต่อย่างใด และการจะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปล่อยทรัพย์สินที่ ยึดคืนให้แก่ผู้ร้องได้นั้น ตามมาตรา ๒๘๘ วรรคหนึ่ง ก็กำหนดให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลก่อน เอาทรัพย์สินออกขายทอดตลาด ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการขาย ทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดแปลงที่ ๑ ไปก่อนแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องนี้

คำถาม เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดี ผู้ขอเฉลี่ยทรัพย์สิน หรือผู้ขอรับชำระหนี้จำนอง จะมีสิทธิขอให้บังคับคดีต่อไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๗๐/๒๕๕๓ จำเลยชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่โจทก์ ครบถ้วนแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และจำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมในการ บังคับคดีวางศาลแล้วเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย ว่า มีเหตุถอนการบังคับคดีจำเลยหรือไม่

เห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๕ บัญญัติว่า ให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีในกรณีต่อไปนี้ (๑) เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการ บังคับคดีนั้นเอง หรือถอนโดยคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงิน ต่อศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชา

ธรรมเนียมแห่งคดี หรือค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของศาล สำหรับจำนวนเงินเช่นว่านั้น (๒)... ดังนั้น เมื่อจำเลยอ้างในคำร้องขอให้ถอนการบังคับคดีว่า จำเลยชำระหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมค่าธรรมเนียมแห่งคดีและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีครบถ้วนแล้ว โดยโจทก์ยื่นคำร้องรับว่าได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาจากจำเลยแล้วจริง ทั้งขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตามคำร้องของจำเลย ซึ่งเท่ากับโจทก์ก็ประสงค์ให้ถอนการบังคับคดี ส่วนเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบคำร้องของจำเลยแล้ว ไม่ได้คัดค้านว่าจำเลยยังชำระค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีไม่ครบถ้วน ต้องฟังว่าจำเลยชำระค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีครบถ้วนแล้วเช่นกัน กรณีย่อมไม่มีเหตุบังคับคดีจำเลยอีกต่อไป ไม่ใช่เป็นกรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ยึดสิทธิในการบังคับคดี หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ที่จะเป็เหตุให้ผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ มีสิทธิขอให้บังคับคดีต่อไปได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๐ วรรคแปด

พิพากษาลับว่า ให้ถอนการบังคับคดีจำเลย

คำถาม คดีก่อนศาลมีคำพิพากษาคดีถึงที่สุดว่า ทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอมแก่ที่ดินของโจทก์โดยอายุความ โจทก์มาฟ้องขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอม จะเป็นฟ้องซ้ำหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๔๔/๒๕๕๔ คดีก่อนโจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่าทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอมได้มาโดยอายุความ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาว่าเป็นทางภาระจำยอมแก่ที่ดินของโจทก์โดยอายุความ คดีถึงที่สุดแล้ว ซึ่งสิทธิของโจทก์ที่ได้ทางภาระจำยอมโดยอายุความย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว โจทก์มาฟ้องคดีนี้ขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอม ดังนี้ แม้คำขอบังคับท้ายฟ้องจะแตกต่างกัน แต่ประเด็นที่ต้องพิจารณาก็เนื่องมาจากมูลฐานเดียวกันคือ ทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอมหรือไม่ เป็นกรณีที่โจทก์สามารถเรียกร้องโดยมีคำขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนทางพิพาทเป็นทางภาระจำยอมในคดีก่อนได้อยู่แล้ว แต่โจทก์มิได้เรียกร้องมาในคราวเดียวกันในคดีก่อน กลับนำมาฟ้องเรียกร้องเพิ่มเติมเป็นคดีนี้ จึงเป็นประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน เป็นฟ้องซ้ำกับคดีก่อนตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๘ โจทก์หาอาจอ้างความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และความเข้าใจคลาดเคลื่อนสำคัญผิดไปหาได้ไม่

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ